

PRAHA SKÁ DĀVNĀ ZAJĀ MAVOSTI - 1.

ĀšterĀ, 28 duben 2020

Jako malou mne vodĀ-vala babiĀka po Praze a vyprĀjvĀla mi nejrozliĀnĀjĀ- zajĀ-mavosti. A tak v hodinĀjch, kdy (jako jedinĀjĀek velmi zamĀstnanĀch rodiĀĀ) jsem byla Āasto sama - stĀjvala jsem se v duchu prostou dĀvkou, dĀjmou mĀjĀanskou ĀjĀlechtiĀnou. Podle doby, o kterĀ mi babiĀka vyprĀjvĀla. VzpomĀnĀjm na zĀjchvĀv hrĀzy, kdyĀ na ĀernĀ paĀtmĀit, visĀcĀ- na ĀtmĀetĀzu v jednom kostele.

Jeden z historicky nejvĀznamnĀjĀch praĀskĀch kostelĀ stojĀ- pĀtmĀi ulici MalĀ Ā tuparskĀ a JakubskĀ. NevĀj kulturnĀ-m zĀjĀitkem je prohlĀdka impozantnĀho interiĀru s vĀtvarnĀmi dĀly pĀtmĀednĀch baroknĀch mistrĀ. SvatostĀjnek je tĀĀ proslulĀ historickĀmi varhanami, vynikajĀcĀ- akustikou a od toho se odvĀjejĀcĀmi pravidelnĀmi koncerty chrĀmovĀ hudby.

Po poĀjru starĀjĀ- stavby,

zbudovanĀ asi po roce 1232, byl kostel novĀ vystavĀn v letech 1319-1374. DalĀjĀ- poĀjry se datujĀ- k letĀm 1596 a 1689. Dnes mĀj kostel sv. Jakuba VĀtĀjĀho tĀtmĀi vĀĀe. PĀtmĀi presbytĀjĀmi a severnĀ- boĀnĀ- lodi je kvadratickĀj hodinovĀj vĀĀ. Kryje jĀ- cibulovitĀj bĀjĀ a svojĀ- vĀĀkou 60,5 m je nejvyĀjĀjĀ-. V souĀasnosti je nepĀtmĀ-stupnĀj.

Za vĀjdy ĀeskĀho

krĀjle VĀclava I. zasĀjhl Praha vlna zboĀnosti, ĀenoucĀ- se celou kĀtmĀesĀanskou Evropou. SouĀasnĀ vznikala novĀj spoleĀenskĀj vrstva Āe“ mĀjĀanstvo. K nĀmu se uchylovali novĀj vzniklĀ cĀ-rkevnĀ- ĀtmĀjdy, tzv. mendikanti (ĀebrovĀ ĀtmĀjdy). Mohly se plnĀj spolehnout na ĀĀivot z darĀ Ālechty a bohatĀch mĀjĀanĀ. ZaĀala s tĀ-m sv. AneĀka, zaloĀenĀ-m klĀjĀtera klarisek na FrantiĀjku. S klariskami pronikla do Prahy i modernĀ- evropskĀj kultura Āe“ mj. napĀtm. gotickĀj architektura.

Po pĀtmĀ-kladu sv. AneĀky povolal jejĀ- bratr, ĀeskĀj krĀj VĀclav I., do Prahy dalĀjĀ- ĀebrovĀ ĀtmĀjĀ Āe“ menĀj (minority). O VĀclavovĀ, nĀjklonnosti k minoritĀm svĀdĀĀ- poloha a rozmĀry plĀjnovanĀ vĀstavby jejich klĀjĀtera. By umĀstĀn na dĀleĀitĀ kĀtmĀjĀovatec - v tĀsnĀ bĀ-zkosti hlavnĀho praĀskĀho trĀĀitĀ (souĀasnĀ StaromĀj krokĀ- vĀchodnĀ) ode dvora cizĀch kupcĀ (ungelt). Kousek severnĀj se usadil cech ĀtmĀznĀ-kĀ a zbuoval zde masnĀ ĀtmĀjmy (strĀeny v 19. stoletĀ-, dneĀnĀ- ulice MasnĀj). O vĀznamu tohoto mĀsta lokality svĀdĀĀ- i to, Āe v ulici Ā t zĀtmĀ-dil svĀ sĀ-dlo Jan LucemburskĀ. ZĀjkladnĀ- kĀjmen novĀho kostela byl poloĀen roku 1232, pĀtmĀĀemĀĀ nejpr bĀt strĀen starĀjĀ- pĀtmĀemyslovskĀj kostelĀ-k sv. Jakuba. ZasnĀ- novĀho klĀjĀternĀho kostela bylo zachovĀj 1244 byl dokonĀen I klĀjĀter. Z tohoto obdobĀ- se dodnes zachovaly cennĀ ranĀj gotickĀ ĀebrovĀ klenby ve sklepĀ- budovy stĀtmĀednĀ- prĀmyslovĀ Āj koly sdĀlovacĀ- techniky. Mj. klĀjĀter zmiĀuje i ZbraslavskĀj kronika, kterĀj uvĀjĀ-, Ānora 1311 se v refektĀjĀtmĀi klĀjĀtera konala hostina na poĀest korunovace ĀeskĀho krĀjle Jana LucemburskĀho.

V roce 1316 postihl klĀjĀter niĀvivĀj poĀjĀj. O obnovu se postaral Jan LucemburskĀj se svou Āenou EliĀjku PĀtmĀemyslovnou. DĀ-ky pozadĀ- svĀho pĀtmĀ-chodu, spojenĀho s krĀjlovĀj m povolĀjnĀ-m, se minoritĀ v ĀEechĀjch tĀjĀjili velkĀ popularitĀ mezi aristocraciĀ-. Ve stĀtmĀedovĀkĀm prostĀtmĀedĀ-, kdy ĀĀivot po smrti hrĀj zĀjsadnĀ- roli, si Ā budovala hrobky, nĀj kdy i sĀ-dla v klĀjĀterech, a ĀjĀdĀtmĀe je sponzorovala. Po dostavĀnĀ- se tedy novĀj kostel stal jednĀ z nejvĀtĀjĀch a nejvyĀjĀjĀch praĀskĀch kostelĀm spolu s katedĀjlou sv. VĀ-ta a rozestavĀnĀj m kostelem Panny MĀ SnĀĀnĀ. BĀhem husitskĀch vĀjlek zĀstal tento klĀjĀternĀ- kostel dĀ-ky bĀ-zkosti cechu ĀtmĀznĀ-kĀ, kterĀj klĀjĀ vesmĀs nepoĀjkozenĀj. I tak vĀjak zpustl a musel bĀt obnoven. Za Rudolfa II. byl kostel novĀj vyzdoben, pĀtmĀbylo 15 oltĀjĀtmĀ- a stĀny hlavnĀ- lodĀj byly vyzdobeny erby (analogie v chĀru katedĀjly sv. VĀ-ta). Zanedlouho vĀjak musel klĀjĀ Āelit dalĀjĀ-mu nebezpeĀĀ- - vpĀjdu pasovskĀch v roce 1611. I tentokrĀt byl klĀjĀter zachrĀjnĀn ĀtmĀznĀ-ky. Ulice, kte spojuje Dlouhou tĀtmĀ-du s ulicĀ- Rybnou, patĀtmĀ- mezi nejstarĀjĀ- v Praze. Od ĀtmĀznĀ-kĀ - masaĀtmĀ-, kteĀtmĀ- zde na zboĀĀ-, zĀ-skala pĀtmĀlehlĀj ulice nĀjzev MasnĀj trh, asi v polovinĀj 19. stoletĀ- ĀtmĀ-kalo se zde U masnĀch krĀjmĀ- 1870 platĀ- pojmenovĀjnĀ- MasnĀj. Od roku 1359 mĀjli ĀtmĀnĀ-ci svĀj vlastnĀ- cech, jenĀj je ĀtmĀdil mezi nejvĀjĀenĀ ĀtmĀemesla. Privilegia staromĀstskĀch ĀtmĀznĀ-kĀ potvrzovali postupnĀj Jan LucemburskĀj, Karel IV. a VĀclav IV. Jako r NovĀm MĀstĀj seskupovali se ĀtmĀznĀ-ci kolem kostela sv. Lazara, jenĀj stĀjval na rohu LazarskĀ a SpĀjlenĀ ulice, t na StarĀm MĀstĀj, povaĀovali ĀtmĀznĀ-ci za svĀj kostel kostel sv. Jakuba. PamĀtnĀ- deska v chrĀjmu je dĀkazem stĀtmĀznĀ-kĀ, kteĀtmĀ- kostel nĀjkolikrĀt zachrĀjnili pĀtmĀed znĀenĀ-m.

Po bitvĀ na BĀ-lĀ hoĀtmĀe byla v roce 1622 v klĀjĀjĀtmĀe zavedena ĀtmĀjĀdovĀj teologickĀj studia, pozdĀjji zde byla zĀtmĀ Bonaventury pro asi 12 studentĀ Karlovy univerzity. Kostel sv. Jakuba slouĀil rovnĀjĀ jako mĀsto konĀjnĀ- promocĀ-. V r 1689 se Evropa potĀkala s politickou krizĀ-. Rivalita panovnĀ-kĀ v rĀjmci boje o ĀjpanĀlskĀj trĀn mĀjla na svĀdomĀ- ĀĀhĀjĀtmĀstvĀ- v mnoha mĀstech Evropy. Jeden z poĀjĀrĀ, zaloĀenĀj profrancouzskou stranou, zachvĀjtil klĀjĀter. ZĀ klenba, shoĀtmĀel refektĀjĀtmĀ a jĀĀnĀ- a vĀchodnĀ- ĀĀjst ambitu. Obnova byla nabĀdnuta pĀtmĀednĀ-mu fortifikaĀnĀ-mu Janu Ā imonu PĀjnkovi, kterĀj bĀhem 12 let obnovu dokonĀil. PĀjnek respektoval a zachoval pĀvodnĀ- dispozici kostela. ZkrĀjtil vĀjak chĀr a vyrovnal tak jeho vychĀlenĀ-, kterĀj bylo pro baroknĀ- symetriĀnost nepĀtmĀedstavitelnĀ. Strop byl snĀĀen a zaklenut valenou klenbou s lunetami. Nad boĀnĀ- lodĀj byly umĀstĀny tribuny. Na vĀjzdobĀj kostela se podep celĀj ĀtmĀada vĀjznamnĀch baroknĀch mistrĀ a uĀinila z nĀj tak pokladnici baroknĀho umĀnĀ-. V roce 1784 byl klĀjĀ v rĀjmci JosefĀnskĀch reforem zruĀjen, mniĀjji tam vĀjak ĀĀili i nadĀjle. V roce 1841 severnĀ- ĀĀjst vyhoĀtmĀela a byla pr prvnĀ- prĀmyslovĀ stĀtmĀednĀ- Āj koly v ĀEechĀjch, kterĀj budovu klasicistnĀj pĀtmĀestavĀla. V roce 1861 byla v refektĀjĀ prvnĀ- mateĀtmĀskĀj Āj koly v ĀeskĀch zemĀch. ĀEinnost minoritĀ byla obnovena ve 20. stoletĀ-. V roce 1941 probĀjhl rozsĀjhlĀj rekonstrukce. V roce 1974 byl kostelu udĀlen ĀestnĀj titul basilica minor papeĀem Pavlem VI. ZĀjsluhu na tom mĀjlo i bohatĀ kulturnĀ- vyuĀitĀ- kostela, kterĀj je obdĀtmĀen rozmĀrnĀmi ĀtyĀtmĀmanuĀjlovĀjmi varhanami z roku 1

nyň- legendy, kterŕ se ke kostelu vŕjŕou: Ta nejznŕmŕjŕ- pojednŕvŕj o zlodŕji, kterŕ½ jednou po bohoslubŕ z uvnitŕ a v noci si zaŕal vesele krŕst. Ale co se nestalo - Kdyŕ sŕjhnul na sochu Panny Marie s Jeŕŕem Kristem, nŕjhle nemohl z umŕleckŕho dŕ-la svou ruku sundat.

Protoŕe se nemohl vyprostit, musel poŕkat celou noc, neŕ pŕmiŕjel pŕekvapenŕ½ farŕjŕ. Zlodŕj se vŕjak i nadŕjle hnout, a tak nezbylo, neŕ mu ruku useknout. Bylo rozhodnuto povŕsit ji u vchodu do kostela, aby vŕjem pŕipomŕnala jedno z Desŕti pŕikŕzŕnŕ-. Zlodŕj se ze svŕho ŕinu kŕil a jeho ruka visŕ- v kostele dodnes.

Dalŕŕ- legenda se vŕjŕe k hlavnŕ-mu oltŕnŕ-mu obrazu. Vypravuje o malŕŕi z dŕ-lny V. V. Reinera, kterŕ½ mŕl postavu Panny Marie. Kaŕdŕ½ den se k nŕ- modlil, aby ho nepostihl mor, kterŕ½ ŕjdl ve mŕstŕ. A byl toho vskutku uŕjetŕen. Jeho manŕelka a dŕti jiŕ skonal, on ovŕjem nadŕjle pokračoval v prŕci. Avŕjak ve chvŕ-li, kdy obraz doko mrtev k zemi a jeho duŕje se pŕemŕstila okamŕitŕ do nebe.

Tato je hodnŕ smutnŕ: kanclŕŕ Vŕclav z Mitrovic mŕl sen, ve kterŕm ho pohŕbili zaŕiva. O nŕkolik let pozdŕji, pohŕbu, ho uloŕili do dŕevŕnŕ rakve, zakopali, a na to mŕsto poloŕili mramorovou desku. O pŕr dnŕ- pozdŕji zaŕ lidŕ slyŕjet nŕjakŕ podivnŕ zvuky na hŕbitovŕ. Pochŕzely z hrobu Vŕclava z Mitrovic. Lidŕ ze strachu zaŕali polŕ svŕcenou vodou a po pŕr dnech zvuky opravdu pŕestaly. Pŕmi pohŕbu Vŕclavova syna vŕjak mŕstnŕ- mniŕji naŕli n hrozŕho. Dŕevŕnŕ rakev byla rozbitŕ a v nŕ- vŕzelo tŕlo Vŕclava z Mitrovic v kŕemŕovitŕ poloze. Marnŕ tloukl n mramorovou deskuŕ!

Poslednŕ- legendou je i ŕŕst knihy Zŕjhada hlavolamu od Jaroslava Foglara - v nŕ- se pojednŕvŕj o tajemnŕm chlapci Janu Tleskaŕovi, kterŕ½ byl v tomto kostele zvonŕ-kem a zde i za tajemnŕch okolnostŕ- zemŕel - po jeho stopŕich se vypravŕ- Rychlŕ ŕpy a ocitajŕ- se jak na zvonici, tak v labyrintu podzemnŕ-ch chodeb, kde jsou podle autora zŕejmŕ pohŕbeni mniŕji z 18. a 19. stoletŕ-. Milovnŕ-ci Foglarovŕch knih vŕjak zŕroveŕ pŕipouŕjŕ, ŕŕe mohlo jŕ-t o jinŕ ŕŕe autor chtŕl ŕtenŕŕe zŕmŕrnŕ zmŕst.

zajŕ-mavŕ, co?

d@niela